

2. Каленюк І. Деякі проблеми організації та фінансування професійної підготовки кадрів / І. Каленюк // Україна : аспекти праці. – 2001. – №8. – С. 14-17.
3. Куценко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики): [Монографія] / В.І. Куценко. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2008. – 818 с.
4. Якуба М. М. Кадровий потенціал як ключовий елемент потенціалу підприємства в умовах глобалізації / М.М. Якуба // Науковий вісник НЛТУ України. - 2009. - №7. - С. 302-305.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Осипчук М.Д., к.е.н., м.н.с., Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, м. Київ, Україна

Одним із важливим факторів забезпечення сталого економічного росту України виступає розвиток зовнішньоекономічної діяльності. Об'єктивним є твердження, що суттєве прискорення економічного зростання протягом останнього десятиліття було зумовлено розширенням зовнішньоторговельного обороту країни. Однак різке падіння глобального попиту, зокрема, на товари тривалого використання і капітальні товари, у зв'язку із глобальною рецесією спричинило значне скорочення обсягів світової торгівлі. За підсумками 2012 р. обсяги міжнародної торгівлі збільшилися лише на 2,3%, у той час як у 2011 р. – на 5%. За перше півріччя 2013 р. відповідний показник склав 1,2% [1].

Рецесія у світовій та вітчизняній економіці не може не впливати на динаміку зовнішньої торгівлі України. За даними НБУ, експорт товарів у 2012 р. становив 69,8 млрд. дол., що лише на 0,6% більше, ніж у 2011 р., у той час як імпорт товарів збільшився до 90,3 млрд. дол. (на 5,4%) [2]. Як наслідок, спостерігається активізація протекціоністських заходів у зовнішньоекономічній політиці країн, що в нинішніх умовах можна детермінувати як один із основних ризиків для міжнародної торгівлі. У даному контексті особливого значення набуває якість реформ у митній сфері, що, принаймні, частково могло б компенсувати макроекономічні чинники та активізувати зовнішню торгівлю.

Набуття чинності нового Митного кодексу України 01.06.2012 р. здійснило значний позитивний вплив у сфері зовнішньої торгівлі. Важливою особливістю нового Митного кодексу є приведення митних процедур і формальностей у відповідність до норм Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київська конвенція) та Європейського законодавства. Ключовими новаціями, на наш погляд, виступають скорочення переліку документів, необхідних для митного оформлення (до наступних трьох: митна декларація, інвойс, декларація митної вартості); скорочення часу митного оформлення з 24 до 4 годин; надання права суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності заявляти товар до оформлення в будь-якому митному органі; введення пост-аудит-контролю, що повинно забезпечити від схем мінімізації та ухилення від оподаткування. Крім того, нововведенням стало визначення правила, згідно з яким збиток, нанесений підприємству або громадянину неправомірними діями посадовців митного органу під час проведення перевірки,

відшкодовується за рахунок коштів державного бюджету в порядку, встановленому законом [3].

Тим не менш, незважаючи на вагомі зрушення у законодавчій сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), відповідно до результатів досліджень Світового банку (СБ) і Міжнародної фінансової корпорації (IFC) за параметром “Міжнародна торгівля” у щорічному рейтингу “Doing Business-2013” у 2013 р. Україна посіла 145 місце, погіршивши свої позиції на 1 пункт (табл.).

Таблиця 1

Оцінка процедури та правил здійснення ЗЕД

Показник	Україна	Польща	Естонія	Німеччина	США
Документи на експорт (кількість)	6	5	3	4	4
Час на експорт (дні)	30	17	5	7	6
Вартість експорту (дол. за контейнер)	1865	1050	745	872	1090
Документи на імпорт (кількість)	8	5	4	5	5
Час на імпорт (дні)	33	16	5	7	5
Вартість імпорту (дол. за контейнер)	2155	1025	795	937	1315

Джерело: розроблено автором за даними [4]

Так, необхідний час на здійснення експортних процедур становив в Україні у середньому 30 днів. Це досить високий показник у порівнянні із зарубіжною практикою: в Естонії та Данії він становить 5 днів, у Канаді та Німеччині – 7 днів [4]. Невиправдано високою за даними Світового банку виявилася й сума офіційних платежів при експорті у розрахунку на 1 контейнер: в середньому в Україні вона складає 1865 дол., у той час як для китайських експортерів даний показник дорівнює 580 дол., естонських – 745 дол., німецьких – 872 дол., турецьких – 990 дол. Аналогічна ситуація склалася й у випадку імпорту.

Крім того, Європейською Бізнес Асоціацією у 2013 р. митний індекс (якість митного оформлення) в Україні було оцінено на 2,81 бали за 5-бальною шкалою (3,06 бали у 2012 р.). Значення митного індексу здійснюється на основі зважених середніх значень оцінки п'яти факторів-характеристик митних процедур, з якими зіштовхуються підприємства у процесі взаємодії з митницею (оцінка процедур митного оформлення однієї поставки, визначення митної вартості товарів, кількість паперових документів тощо). До позитивних тенденцій віднесено зменшення часу процедури митного оформлення (з 8,7 год. у 2012 р. до 7,5 у 2013 р.). Проте значне погіршення зафіксовано у випадку індексу кваліфікаційного рішення митниці (з 2,70 до 2,37 балів) та обґрунтованості відмов щодо визнання митної вартості (з 3,44 до 2,75 балів).

Слід зазначити, що проблема вітчизняного митного законодавства не в його недосконалості (хоча певні норми вимагають технічного доопрацювання), а у нагальності належної імплементації нового кодексу. У даному контексті видається

доцільним поряд із максимальним спрощенням процедури сплати митних зборів посилити відповідальність за вчинення корупційних діянь співробітників митниці.

До положень Кодексу, які все ще не відповідають практикам Світової Організації Торгівлі (СОТ), і потребують подальшого вдосконалення, у першу чергу, можна віднести процедури митної оцінки, а саме: необхідність впровадження практик СОТ у випадках, коли митні органи мають підстави сумніватися в правдивості чи точності задекларованої митної вартості; вдосконалення процедури корегування заявленої вартості митними органами; встановлення порядку проведення консультацій із митними органами щодо методу визначення митної вартості; можливість публічного доступу до бази даних митної вартості, що ведеться митними органами. Важливим також є подальше узгодження Митного кодексу з Податковим кодексом України та іншими законодавчими актами шляхом: приведення у відповідність положень Податкового кодексу щодо ПДВ з положеннями Митного кодексу, які стосуються стягнення ПДВ в межах різних митних процедур; скасування положення щодо валютного контролю (правило 180 днів), оскільки воно створює перешкоди для ведення бізнесу і впровадження окремих митних процедур [5].

Отже, удосконалення інструментів регулювання зовнішньої торгівлі здатне стати важливим фактором стимулювання економічного розвитку країни. Досвід багатьох розвинутих країн демонструє, що спрощення експортно-імпортних процедур, забезпечення прозорості та передбачуваності процедур митного оформлення і підвищення ефективності митного адміністрування сприяє розширенню зовнішньої торгівлі, покращенню бізнес-клімату, і відповідно забезпечує прискорення сталого розвитку.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Світової організації торгівлі (СОТ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org>
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 (редакція від 23.10.2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Doing business 2013. Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises. 10-th Edition / International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank. – Washington DC, 2012. – 270 p.
5. Офіційний сайт Американської торгівельної палати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chamber.ua/>

ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Плотницька С.І., к.е.н., доцент, ХНУМГ імені О.М. Бекетова, м. Харків, Україна

Регіональна депресивність, як наслідок нерівномірності просторового розвитку, є поширеним явищем в багатьох країнах світу. Так як депресивні території є джерелом соціальної напруженості та нестабільності, то вже з початку ХХ ст. розвиток депресивних територій є об'єктом державної політики багатьох провідних країн світу. Проблематика депресивності регіонального розвитку набула особливої